

Eallin.

Eallima jurddehalaan.

jápmima

seardnjada guhkes ija

geasibeavui

gida mielahis hamuid

čálmmehis himuid

coahkkima meatihis

varas

báhkkoma

bááldama

báhkkoma bággema

guhkkama

gihkama

gáhtama

ja mun,

eaidanas ealli

guhkkeli gáidan

Eallima ealus nargan

(Nu guhkkín dat mii lahka - 94)

ÅRSBERETNING

Regnskapsåret 2016

Lásságámmi

sijftelsen forvalter arven etter Nils-Aslak Valkeapää

the herd scatters
I
disappear
from my visible form

I am transformed into wind

long ago
when the sun
still lived with us
was one of us

in those ancient times
the sun shone
made our lakes shine like silver
turned our rivers into gold
gave fish and fowl
their colors
blue red green yellow

bestowed colors

painted us too
the yoiks of our hearts
silver colored

Fra *Girddán, seivvodan*(DAT 1999)
Oversatt av Lars Nordström og Harald Gaski
Prosjektet «Månedens dikt» 2016

Innhold

1. VIRKSOMHETENS ART	4
2. FORTSATT DRIFT	4
3. ARBEIDSMILJØ, PERSONALE OG LIKESTILLING.....	4
4. MILJØRAPPORT.....	5
5. STYRETS VIRKSOMHET.....	5
5.1 Formidlings- og informasjonsarbeid.....	5
5.1.1 Omvisninger i boligen	5
5.1.2 Prosjekt «Månedens dikt»	5
5.1.3 Kalenderen Nils-Aslak Valkepää – Áillohaš – 2017.....	6
5.1.4. Roll-up-utstillinga	6
5.1.5 Faglige artikler om Nils-Aslak Valkepää og Áillohaš egne tekster	6
5.1.6 Facebook-profilering av Nils-Aslak Valkepää og Stiftelsen Lásságámmi.....	6
5.2 Kunstner- og forskerboligen.....	7
5.3 Byggforvaltning	7
5.4 Samlingsforvaltning.....	7
5.5 Rettighetsforvaltning	8
5.6 Samarbeid med andre institusjoner	8
5.6.1 Riddu Riđđu-festivalen (RR)	8
5.6.2 Senter for nordlige folk (SNF).....	8
5.6.3 DAT o.s.	8
5.6.4 Giellagas-instituttet, Universitetet i Oulu	8
5.7 Administrativ kapasitet.....	9
5.8 Økonomiforvaltning	9
6. ÅRSRESULTAT OG DISPONERING	9
7. OPPGAVER OG PLANER FREMOVER	9

1. VIRKSOMHETENS ART

Stiftelsen Lásságámmi er en privat, ikke næringsdrivende stiftelse vedtatt opprettet 29. januar 2004. Stiftelsen blei oppretta av Sametinget, Troms fylkeskommune, Universitetet i Tromsø og Storfjord kommune. Hver av stifterne har en representant i styret, og i tillegg har arvingene og Samerådet hver sin styrerepresentant. Stiftelsen har sete i Storfjord kommune.

Hovedmålsetningene kan formuleres slik (utdrag fra vedtektenes § 2):

- Ta hand om og fremme den kulturelle og åndelige arven etter Nils-Aslak Valkeapää.
- Samle hans arbeider og rettighetene til hans verk i Lásságámmi og forvalte arven etter den ånd og filosofi som fremkommer i hans arbeider og utgivelser.
- Arbeide med å fremme Valkeapääs kunst, musikk og forfatterskap, veilede folk som vil bli kjent med eller fordype seg i Valkeapääs kunstnerskap og oppmuntre og hjelpe andre samiske kunstnere.
- Lásságámmi er samisk kulturhistorie og skal være et sted som stimulerer beboerne til fortsatt kunstnerisk utvikling, og til å forstå Valkeapääs livsholdning og univers.

2. FORTSATT DRIFT

Styret legger forutsetninger for fortsatt drift av stiftelsen til grunn ved avleggelsen av årsberetning og årsregnskap.

3. ARBEIDSMILJØ, PERSONALE OG LIKESTILLING

Stiftelsen har i regnskapsåret hatt to ansatte:

- Vaktmester 8 t/mnd
- Boligmedarbeider 8 t/mnd

Ved særskilt behov benyttes boligmedarbeider og vaktmester ut over de 8 timene.

Det er inngått avtale om kjøp av følgende tjenester:

- Storfjord kommune: Sekretær for stiftelsesstyret (30 % saksbehandling/daglig drift)
- Skibotn bilberging: Utrykning/vakthold Lásságámmi
- Økonomihuset Storfjord: Regnskapsføring
- KomRev Nord: Revisjon

Styret består av fire kvinner og to menn, med to kvinner og tre menn som vararepresentanter.

4. MILJØRAPPORT

Stiftelsen forurensar ikke miljøet.

5. STYRETS VIRKSOMHET

Det er avholdt tre styremøter, og styret har behandlet 30 saker i regnskapsåret. Årsmøtet 21. mai 2015 behandla de ordinære årsmøtesakene iht. vedtektene, inkludert valg av representanter fra Storfjord kommune, Troms fylkeskommune og Samerådet. Styrets sammensetning er slik:

Storfjord kommune	Anne Dalheim (leder)	Inga Pirita Viik (vara)
Troms fylkeskommune	Kirsti Lervoll (nestleder)	Trond Agnar Eilifsen (vara)
Sametinget	Joar Nango (medlem)	Rawdna Carita Eira (vara)
UiT Norges arktiske universitet	Harald Gaski (medlem)	Ánde Somby (vara)
Arvingene	Piia Susanno Juuso (medlem)	Ánde Somby (vara)
Samerådet	Niko Valkeapää (medlem)	Nikholas Valkeapää (vara)

Det ble avholdt kontaktmøter med Storfjord kommune 24. februar 2016 og Sametinget 17. april 2016.

5.1 Formidlings- og informasjonsarbeid

5.1.1 Omvisninger i boligen

Som et ledd i å oppfylle formålsparagrafens formulering om å arbeide med å fremme Valkeapääs kunst, musikk og forfatterskap og veilede folk som vil bli kjent med eller fordype seg i Valkeapääs kunstnerskap åpner styret for omvisninger i Lásságámmi for grupper som ønsker det.

I 2016 har det vært ni ulike grupper inne (elever, studenter, organisasjoner og andre), til sammen ca. 145 personer. Til sammenlikning var det seks grupper inne i 2015 (65 personer).

5.1.2 Prosjekt «Månedens dikt»

Stiftelsen har som mål å være en positiv bidragsyter for publisering av utgitte verker, nyttgivelser og oversettelser. Som et ledd i dette arbeidet blei prosjektet «Månedens dikt» igangsatt fra og med september 2016. Diktene presenteres på fire språk; samisk (oversatt til sørsamisk), norsk, finsk og engelsk. Som første del av prosjektet er det valgt ut tekster fra boka *Girddán seivvodan* (Jeg flyr, jeg svever) fra

1999. Den er ennå ikke oversatt til noe annet språk. Prosjektet er videreført også i 2017.

5.1.3 Kalenderen Nils-Aslak Valkeapää – Áillohaš – 2017

Kalendrene som blei gitt ut i 2013 og 2015 ble store suksesser, og en ny kalender har vært etterspurt. I samarbeid med forlaget DAT o.s har stiftelsen derfor gitt ut en ny kalender for 2017. Kalenderen inneholder et utvalg av Áillohaš sine dikt og kunstverk fra boka *Nu guhkkín dat mii lahka | Så fjernt det nære* (DAT 1994). Også den nye kalenderen har mottatt gode tilbakemeldinger fra publikum. Salgstallene er per d.d. ikke klare.

5.1.4. Roll-up-utstillinga

Roll-up-utstillinga har juni 2016 vært utlånt til Nordkalottsentret as i Storfjord. Der har den blant annet vært brukt som en del av formidlingsopplegget til Storfjord språksenter. Utstillinga sto oppe på senteret omlag inntil etableringa av Ruija kafé i september.

5.1.5 Faglige artikler om Nils-Aslak Valkeapää og Áillohaš egne tekster

Stiftelsen har siden 2014 hatt som mål å oppdatere nettsidene www.lassagammi.no med flere faglige artikler om Nils-Aslak Valkeapää, slik at de kan bli en verdifull kilde for elever, studenter og andre som søker mer kunnskap om multikunstneren og innsikt i hans virke. Alle artiklene skal på sikt være å finne på fire språk: norsk, samisk, finsk og engelsk. I 2016 er det ikke prioritert midler til nye fagartikler. Som en markering av fødselsdagen 23. mars blei Áillohaš sin egen tekst *Ett sätt at lugna renar* fra 1984 publisert.

Utviklinga i antall nye klikk siden oppstarten er slik:

2014: 2.525 nye klikk
2015: 23.763 nye klikk
2016: 40.287 nye klikk

Tar en med en biografi-artikkel som har vært publisert på nettsidene siden de ble etablert, er antallet klikk til sammen 90.725. Selv om antall klikk ikke nødvendigvis samsvarer med det antallet som har lest hele eller deler av artikkelen, er dette tall stiftelsen er svært tilfreds med.

5.1.6 Facebook-profilering av Nils-Aslak Valkeapää og Stiftelsen Lásságámmi

6. november 2014 opprettet stiftelsen en Facebook-profil for organisasjonen. Formålet med profilen er å nå ut til et større publikum med informasjon om stiftelsen, stiftelsens arbeid, fagartikler, søknadsfrister osv. Våren 2015 blei det i tillegg opprettet en offisiell artistprofil for *Nils-Aslak Valkeapää – Áillohaš*. Profilen brukes til å publisere kunst, dikt, lenker til dokumentarer og annet stoff som er direkte relatert til multikunstneren Áillohaš. I så stor utstrekning som mulig brukes språkene norsk, samisk, finsk og engelsk også på Facebook.

Profil	2014	2015	2016
Stiftelsen Lásságámmi	578	888	1019
Nils-Aslak Valkeapää	0	881	1127

Rekkevidden for innlegg er jevnt over god, og det er tydelig at den i stor grad bidrar til at fagartiklene på nettsiden blir lest.

5.2 Kunstner- og forskerboligen

Stiftelsen Lásságámmi utlyser opphold to ganger i året, med søknadsfrist 1. mai og 1. september. Til sammen mottok styret 22 søknader i løpet av 2016. Til sammenlikning var det 20 søknader i 2015 og 12 søknader i 2014. Søknadene blei behandla av styret 16. juni og 22. september. Blant søkerne blei det plukket ut til sammen 11 søkere som fikk innvilget opphold. Disse var Niilas Holmberg Kvarteahtta, Nils Oskal, Inger Dagsvold, Liv Inger Somy, Bård A Berg, Hanna Åylväinen, Antti Haataja, Ella Inger-Ann Omma, Margrethe Pettersen/Elin Már Øyen Vister, Hanna Mattila og Kari Sallamaa.

De søkerne som har blitt innvilget opphold er oppfordret til å lage en enkel presentasjon av seg sjøl og sitt arbeid. Dette presenteres på stiftelsens nett- og Facebook-side slik at alle beboere til enhver tid er godt presentert for presse og andre interesserte. Beboerne har vært positive til å bidra til å skape omtale om boligen på denne måten, og er også generelt positive i sin omtale av oppholdet i boligen.

5.3 Byggforvaltning

Det er i løpet av sommeren 2016 gjennomført utvendig beising av boligen. I tillegg er det gjennomført tilsyn på pipeløp. Resultatet var avvik på det ene pipeløpet, med påfølgende fyringsforbud. Nødvendige reparasjoner gjennomføres første kvartal 2017.

5.4 Samlingsforvaltning

Stiftelsens samling av gjenstander og fotografier kan deles inn i fire kategorier med ulik status: Gjenstander, dias, negativer og papirfoto. Inkludert i gjenstander er kunst.

Med støtte fra Kulturfondet er dias-samlinga digitalisert i løpet av 2016. Dette er et stort løft. Kulturrådet har forutsatt i sin bevilgning at stiftelsen gjør samlinga tilgjengelig for allmennheten på Digitalt Museum, og stiftelsen har derfor inngått avtaler med KulturIT om museumsdatabasen Primus. Avtalen omfatter hele samlinga.

Kategori	Antall	Status	Primus	DigitaltM
Gjenstander	2776	Registrert og fotografert	2776	300
Dias	7627	Digitalisert, et fåtall identifisert	6300	79
Papirfoto	457	Identifisert	-	-
Negativer	Ukjent	Ingen tiltak	-	-

Gjenstandssamlinga fra Lásságámmi befinner seg i klimaregulert magasin i Burfjord (Nord-Troms museum). Fotosamlinga befinner seg i brannsikket arkiv hos Storfjord kommune.

5.5 Rettighetsforvaltning

Styret har gitt styremedlem Harald Gaski og sekretær Maria Figenschau fullmakt til å behandle løpende henvendelser om bruk av Nils-Aslak Valkeapääs verker. I løpet av 2016 er det registrert 12 formelle henvendelser om bruk av verker. Til sammenlikning var det 10 henvendelser i 2015 og 11 henvendelser i 2014. De fleste av disse gjelder gjengivelser av poesi, men også billedkunst.

Regnskapet for 2016 viser at inntektene fra forvaltning av rettigheter er på kr 35.481,-. Dette inkluderer inntekter fra TEOSTO som er ferdig fordelt mellom stiftelsen og arvingene.

5.6 Samarbeid med andre institusjoner

5.6.1 Riddu Riddu-festivalen (RR)

Stiftelsen Lásságámmi og RR inngikk en samarbeidsavtale i 2008, der et faglig seminar eller workshop i forbindelse med festivalen og mulighet for utvidelse innenfor aktuelle områder inngår. Avtalen ble reforhandlet i 2015. Nytt i denne avtalen er at stiftelsen tilbyr et opphold i Lásságámmi til Årets Unge Kunstner som i 2016 var Inga-Wiktoria Påve.

5.6.2 Senter for nordlige folk (SNF)

Stiftelsen Lásságámmi og SNF signerte en samarbeidsavtale 17. mars 2016, der et forprosjekt for å utrede muligheten for fast utstilling og magasin for Stiftelsen Lásságámmi i senteret er et sentralt punkt. I tillegg inngår et samarbeid om et residensprogram som knyttes både til Lásságámmi, RR og SNF. Avtalen åpner også for samarbeid i andre forbindelser der det er naturlig, og som vil bidra til å styrke hverandre gjensidig.

5.6.3 DAT o.s.

Stiftelsen har en ikke-formalisert, men jevnlig dialog med forlaget DAT o.s. både i saker som omhandler rettigheter til bruk av verker, og i forbindelse med andre spørsmål knyttet til utgivelser.

5.6.4 Giellagas-instituttet, Universitetet i Oulu

Giellagas-instituttet, som driver et samisk kulturarkiv, har tatt kontakt med stiftelsen i forbindelse med sine planer om å samle inn forskningsmateriale om Nils-Aslak Valkeapää for å danne ei Áillohaš-samling. Stiftelsesstyret deltok på åpninga av denne samlinga i april 2016, og man blei enige om å utforme en gjensidig samarbeidsavtale. Utkast til denne forelå fra stiftelsens side i september 2016, men det er så langt ikke mottatt tilbakemelding fra den nye ledelsen ved instituttet. Instituttet skal gi ut ei tverrfaglig bok som skal beskrive og tolke Áillohaš' virke og

produksjon i et bredt perspektiv. Stiftelsen er invitert til å delta i referansegruppa for dette prosjektet, og har oppnevnt Piia Susanna Juuso som medlem.

5.7 Administrativ kapasitet

Stiftelsen har siden etableringa kjøpt 20 % sekretærtjeneste fra Storfjord kommune, som tar seg av all saksbehandling og daglig drift av stiftelsen. Erfaringene viser at ved gjennomføring av spesielle tiltak ut over ordinær drift er det behov for større ressurser. Styret vedtok i 2013 å starte arbeidet med å øke denne ressursen til 50 %. For 2015 og 2016 har man økt denne ressursen til 30 % ved bruk av egenkapital.

Det er for utformet en søknad om Arena-midler fra Sametinget for å kunne jobbe med de prosjektene styret ser behov for, blant annet utvikling av permanent utstilling, digitalisering av fotosamlinga, utvikling av undervisningsopplegg o.l., og på den måten videreutvikle stiftelsen.

5.8 Økonomiforvaltning

Stiftelsen har i 2015 mottatt driftstilskudd fra Sametinget, Troms fylkeskommune og Storfjord kommune. I tillegg kommer prosjekttilskudd fra ulike instanser.

Regnskapet for 2016 viser at inntektene fra forvaltning av rettigheter er på kr 35.481,-. Av dette skal 65 % fordeles på arvingene, med unntak av andelen allerede fordelte inntekter fra TEOSTO.

Kortsiktig gjeld utgjør kr 86.950.07.

Det var budsjettert med et underskudd på kr 101.500,- som skulle dekkes av egenkapital. Bakgrunnen for dette var at stiftelsen valgte å midlertidig øke frikjøp av sekretariat med 10 %, samt at man avsatte midler til egenandel for dias-prosjektet. Som regnskapet viser er underskuddet større enn budsjettert.

Det vises for øvrig til punkt 6.

6. ÅRSRESULTAT OG DISPONERING

Regnskapet for 2016 viser et underskudd på 200.243,- medregnet avskrivninger. Styret foreslår at underskuddet dekkes av egenkapitalen..

7. OPPGAVER OG PLANER FREMOVER

Stiftelsen Lásságámmi har satt opp følgende punkter i sin virksomhetsplan for 2017:

- Slutføre arbeidet med å utforme samarbeidsavtale med Giellagas-instituttet
- Påbegynne arbeidet med en 5-årsstrategi og avholde stiftermøte
- Reparasjon av pipeløp – oppheving av fyringsforbud
- Fortsette arbeidet med å øke den stiftelsen ressurser til 50 % gjennom prosjektsøknader

- Oversette og publisere Áillohaš sin FINN-prolog fra 1991
- Kontaktmøter med Troms fylkeskommune og UiT
- Utgi postkortserie med fire doble postkort
- Fullføre del 3 og 4 av prosjekt dias- og negativsamling
- Oversette og publisere «Månedens dikt»
- Være en positiv pådriver for publisering av utgitte verker, nytgivelser og oversettelser.
- Omvisninger for grupper
- Informasjonsarbeid
- Inn- og utflytting beboere
- Forvaltning av rettigheter
- Utføre øvrig nødvendig utvendig og innvendig vedlikehold
- Daglig drift av stiftelsen

Tromsø, 2. mars 2017

Styreleder Anne Dalheim

Nestleder Kirsti Lervoll

Medlem Joar Nango

Medlem Niko Valkeapää

Medlem Piia Susanna Juuso

Medlem Harald Gaski